

Bjerreds Montessori

Rektorn vid Bjerreds Montessori

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Bjerreds Montessori
i Lomma kommun

Tillsyn i Bjerreds Montessori

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lomma kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bjerreds Montessori besöktes av Skolinspektionen mellan den 18 december 2012 och den 19 december 2012.

Fakta om skolan

Bjerreds Montessori är en fristående skola som bedriver undervisning för 190 elever i förskoleklass och årskurserna 1-9 enligt montessoripedagogiken. På skolan finns även fritidshem med 85 inskrivna barn och i angränsande lokaler bedriver huvudmannen förskoleverksamhet.

Skolan har för Skolinspektionen redovisat måluppfyllelsen samt resultaten på de nationella ämnesproven i svenska och matematik i årskurs 3 för åren 2009 till 2011. Så gott som samtliga elever nådde målen i svenska medan matematik uppvisar något lägre måluppfyllelse. Skolverkets statistik visar på ett lägre resultat på de nationella ämnesproven jämfört med skolans bedömning av måluppfyllelsen. Denna avvikelse är störst i matematik. Skolan har också redovisat motsvarande för årskurs 5 där andelen elever som nått målen på de nationella ämnesproven är mellan 85 och 100 procent. Så gott som alla elever når målen i övriga ämnen i årskurs 5. Enligt Skolverkets statistik är det på de nationella ämnesproven i årskurs 6 våren 2012 relativt få elever som nådde kravnivån på vissa delprov i svenska och matematik. De redovisade resultaten i årskurs 9 visar att alla elever med något undantag når målen både på de nationella ämnesproven och vid läsårets slut i samtliga ämnen. Skolan satte inte betyg före år 2011. År 2011 var meritvärdet 265,2 (23 elever) och år 2012 235,6 (16 elever). Meritvärdet för flickor var år 2011 273,8 och år 2012 231,8. Andelen elever som nått målen i alla ämnen var 91,3 respektive 87,5 procent.

Helhetsbedömning

Bjerreds Montessori har goda studiemiljöer för i synnerhet de yngre eleverna. Undervisningen bedrivs enligt montessoripedagogiken vilket innebär att eleverna till stor del, med lärares hjälp, själva planerar sina studier. Av dessa planeringar och av andra dokument som skriftliga individuella utvecklingsplaner, åtgärdsprogram mm framgår att verksamheten huvudsakligen utgår ifrån vad eleverna ska göra och inte vad de ska uppnå. Skolinspektionens enkät till elever, föräldrar och personal under hösten 2012 visar emellertid att alla som svarat är mycket nöjda med de utmaningar skolan ger i syfte att eleverna ska nå längre i sin kunskapsutveckling. Elever i årskurs 9 uppfattar också att lärarna

har höga förväntningar på dem och elever i både årskurs 5 och årskurs 9 tycker att skolarbetet är intressant. Skolan uppvisar goda resultat avseende meritvärde och behörighet för högre studier och skolans resultat följs upp och analyseras men vid en jämförelse med resultaten på andra skolor i kommunen och skolans förväntade resultat enligt Skolverkets verktyg för sambandsanalyser (salsa) skulle skolan kunna nå ännu högre resultat. Ett mer systematiskt kvalitetsarbete kan kasta ytterligare ljus över detta.

Skolans plan mot kränkande behandling behöver aktualiseras så att den refererar till rätt lagstiftning och beskriver åtgärder kopplade till identifierade problem i verksamheten och skolans bibliotek behöver utvecklas avseende utbud och funktion.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bjerreds Montessori att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 oktober 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Bjerreds Montessori måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Det ska för varje verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Skolinspektionens enkät till elever, vårdnadshavare och personal hösten 2012 framgår att de som svarat är mycket nöjda med såväl studiero som trygghet. De är också nöjda med skolans arbete för att motverka kränkande behandling. Av någon elevintervju framgår att det kan vara stökigt i skolan och att man inte alltid säger till läraren om det händer något och lärarna säger till Skol-

inspektionen att det kan förekomma barn som är otrygga samt att man tidigare haft en del kompisgäng med negativa värderingar. Detta har dock skolan hanterat på ett bra sätt och elever Skolinspektionen pratat med säger att det råder trygghet på skolan. Planen mot kränkande behandling för Bjerreds Montessori är ett par år gammal och hänvisar bland annat till gammal lagstiftning. Planen är annars välstrukturerad och lättöverskådlig och beskriver skolans vision och mål samt hur man arbetar för att förebygga, upptäcka, utreda och åtgärda kränkningar men det framgår inte vad som gäller för fritidshemmet och det saknas konkreta åtgärder för komma tillrätta med identifierade utvecklingsområden. Inga elever kände till planen mot kränkande behandling. Rektorn och lärarna säger att en ny plan är under utarbetande.

Rektorn och huvudmannen ska tillse att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling för varje verksamhet som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Bjerreds Montessori måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

Av skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på ett sådant sätt och i den omfattningen som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Ett åtgärdsprogram ska upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av varierar avseende kvalitet. Något exempel saknar helt koppling till kursplanernas centrala innehåll och kunskapskrav och saknar beskrivning av vilka kunskapskrav elever riskerar att inte nå. Åtgärderna handlar mycket om vad eleven ska göra och inte vad eleven ska uppnå vilket gör åtgärdsprogrammet svårt att utvärdera. Andra exempel Skolinspektionen tagit del av har en allt för allmänt hållen målbeskrivning som till exempel att eleven ska nå de grundläggande målen i årskurs 9. Just detta exempel ska utvärderas genom att eleven redovisar några arbetsområden inom de naturorienterande ämnena (NO) men det anges inte vad eleven förväntas uppnå. I några fall har angetts datum för uppföljning men inte hur åt-

gärden ska följas upp. Generellt fokuserar åtgärdsprogrammen mycket på att elever arbetat för lite med något ämne och målet är att eleven ska arbeta mer med detta ämne i stället för att koppla elevens behov av särskilt stöd till konkreta åtgärder som gör det möjligt för eleven att nå kunskapskraven i läroplanen.

Rektorn ska tillse att det av åtgärdsprogrammen framgår vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses och hur åtgärden ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 9-10 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Bjerreds Montessori måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven
- Av de individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Av skollagen framgår att läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdöme om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Bjerreds Montessori omdömen i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna tar, i några av de exempel Skolinspektionen tagit del av, inte sin utgångspunkt i kursplanernas kunskapskrav. I stället är de mål som anges inte sällan att eleven "ska bli modigare i att säga ifrån", "ha bättre kunskaper", och att "arbeta mer" och de insatser som beskrivs kan vara att "träna mer", "läsa på" och så vidare. Denna typ av kommentarer ger ingen vägledning för eleven och dennes föräldrar om vilka förmågor eleven har utvecklat eller behöver utveckla och kan därför heller inte anses vara bedömningar av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Skolinspektionen har också tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner som i betydligt högre grad tar sin utgångspunkt i kursplanerna och de insatser som beskrivs är mer konkreta och relevanta för de mål som beskrivs. De sist nämnda skriftliga individuella utvecklingsplanerna omfattar dock bara matematik och svenska.

Rektorn ska se till att lärarna i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ger omdömen i alla ämnen eleven fått undervisning i och att de framåtsyftande åtgärderna har tydlig koppling till kunskapskraven.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Bjerreds Montessori måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek som ska användas i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Av skollagen framgår att elever i grundskolan ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Av propositionen till 2010 års skollag framgår att med skolbibliotek avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

På Bjerreds Montessori finns en lokal med ett mindre antal böcker som fungerar som bibliotek men som även har andra funktioner såsom uppehållsrum och grupprum. Rektorn och lärarna säger att biblioteket är under uppbyggnad, att besök på det närliggande kommunala biblioteket sker regelbundet och att en av kommunen anställd skolbibliotekarie besöker skolan varje termin. Skolinspektionen kan vid besöket på skolan se att elever i såväl årskurserna F-3 som 4-6 i sina lokaler har mycket litteratur som är anpassad till den undervisning som bedrivs i de åldrarna. Eleverna i årskurserna 7-9 hade dock ett mer begränsat utbud av litteratur. Vid intervjuer med eleverna framkommer att elever i de lägre årskurserna regelbundet besöker det närbelägna biblioteket, vilket också är ett skolbibliotek, medan de äldre eleverna säger att det är mycket ovanligt att de besöker biblioteket. Vid intervju med de äldre eleverna framkommer också att informationssökning huvudsakligen sker via datorer. Skolbiblioteket har en viktig roll i undervisningen och i elevernas läsande och lärande och kan inte till fullo ersättas av datorer med tillgång till Internet. Det är viktigt att biblioteket vänder sig till skolans samtliga elever såväl när det gäller tillgänglighet som utbud så att tillgängligheten inte begränsas av att lokalen används till annat och det finns såväl skönlitteratur som tilltalar alla åldrar på skolan som referenslitteratur som är relevant för den undervisning skolan bedriver.

Rektorn ska tillse att samtliga eleverna har tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet och utgör ett stöd i elevernas lärande.

Författning

2 kap. 36 § Skollagen

Prop. 2009/10:165 sidan 283

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Bjerreds Montessori en anmärkning.

Bjerreds Montessori ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 12 oktober 2013.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ansvarar inte för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av verksamheten.
- Rektorn tar inte ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar planering, uppföljning och utveckling genomförs på skolenhetsnivå. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Rektorn säger till Skolinspektionen att skolan under de senaste åren haft flera olika system för sitt kvalitetsarbete och att man i perioder haft olika system för olika arbetslag. Emellertid säger rektorn och lärarna att samtliga elevers resultat går igenom i form av klasskonferens två gånger per termin och sedan 2011 sätter skolan betyg. Vidare säger de att resultaten på de nationella ämnesproven diskuteras med andra montessoriskolor i närområdet. Dock saknas systematik på skolenhetsnivå och kvalitetsarbetet är inte dokumenterat. Både rektorn och lärarna är aktiva i kvalitetsarbetet. Följaktligen saknas inte engagemang och underlag för kvalitetsarbetet men det saknas systematik och dokumentation. Skolan har själv uppmärksammat detta och från hösten 2012 använder skolan Skolverkets kvalitetsverktyg BRUK och ett webbaserat verktyg för att följa upp, analysera och dokumentera skolans kvalitetsarbete.

Rektorn måste se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete och att detta kvalitetsarbete dokumenteras. Med tanke på att skolan bedriver ett kvalitets-

område på många plan där såväl lärare som elever är delaktiga samt aktivt arbetar för att utveckla systematiken i sitt kvalitetsarbete bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar därför Bjerreds Montessori en anmärkning.

Författning

4 kap. 4 - 6 §§ skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Nils Pihlsgård
Föredragande/Undervisningsråd

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas.

Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).